

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in volja a poštnino vred in v Mariboru a pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročilne.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Okrajni zastop Celjski.

Volitve v okrajni zastop Celjski vršile se bodo prihodnji teden, in sicer volijo veliki posestniki v torek, dne 26. t. m. in kmetje v petek, dne 29. t. m. Razmere so v okrajnem zastopu take, da Slovenci imamo večino, če zmagamo v velikem posestvu. V velikem posestvu pa je razmerje postalo od potlej, kar se je g. Berkusu in g. dr. Dečku posrečilo, da so se skoraj vsi Celjani izbrisali iz velikega posestva, jako ugodno. Mi Slovenci zmagamo lahko, ako le pridejo vsi slovenski volilci in volijo pošteno, narodno.

Nemški Celjani, katerim gre hudo „za gaber“, kateri že čutijo v vseh udih svoj propad, vozarijo se kakor besni po celem okraji. K vsakemu volilcu jih pride po eden, ali pa več skup, na čelu njim žid Sonnenberg ter ga nadlegujejo in silijo, naj gre volit z „Nemci“ ali pa naj doma ostane. Bog ne daj pa tega storiti, ne eno ne drugo bi bilo pošteno.

Nemški Celjani in njih prijatelji pa pravijo kmetom: Ali niste zadovoljni s starim okrajnim zastopom in načelnikom, z g. Stigerjem, saj je on red napravil v okrajnem zastopu in dolgove poplačal s svojim umnim gospodarstvom?

No, če je red napravil, moral je prej biti nered, in če je dolgove poplačal, morali so dolgovi biti. Kdo pa je napravil nered in dolgove? Nikdo drugi, kakor nemški Celjani. Oni so imeli vedno krmilo v rokah, in njim na čelu notar Sajovic. Če pa je g. Stiger dolgove poplačal, ni skazal se za to še nobenega čarovnika. Ko je stopil na čelo okrajnemu zastopu, bili so veliki zaostanki na dokladah. Ti zaostanki so se iztirjali in ž njimi večinoma poplačali dolgovi. Pozneje so se pa davki in doklade redno vplačevali, deloma, ker so nastale boljše letine, glavno pa, ker so se začeli davke silno strogo iztirjevati, da še tako strogo nikdar prej. Tako je bilo vedno dosti denarja in

če je denar tukaj, ni nobena umetnost, dobro gospodariti.

G. Stiger je toraj s tem, da se je napravil red, in da so se dolgov poplačali, samo popravil stare grehe svoje nemške, Celjanske stranke.

Med tem, ko vse zdihuje pod neznosnim bremenom davkov, ko kmet omaguje pod njim, ko je enoglasni klic „varčujte, varčujte, znižajte doklade!“, godilo se je ravno narobe. Ne da bi doklade znižali, zvišali so jih pod g. Stigerjevim načelstvom v kratkejši dobi v 3 letih dvakrat!

To ni gospodarstvo po našej volji; geslo naše slovenske stranke je in bode: „z dokladami doli!“

Nemški Celjani imajo komando ne samo v okrajnem zastopu, ampak tudi v mestu Celji, imajo torej obe mošnji v svojih rokah. Če treba kje kaj podpirati, sežejo pa Celjani vedno raje in globokeje v mošnjo okrajnega zastopa, češ, to nas manje boli, ker morajo zraven kmetje plačevati. Mošnjo Celjskega mesta pa stiskajo lepo skup.

Na primer: Ko se je napravila lani Celjska razstava, moral je okraj mastno pripomgati; mesto Celje pa, ki je imelo največ koristi od te razstave, kakor od marsičesar, za kar mora plačevati okraj, to se je pri plačevanju držalo lepo zadej.

To se mora spremeniti. Mesto Celje ima šole, pri katerih nima okrajni šolski svet nič zraven govoriti. Človek bi toraj mislil, da se Celjani v zadeve ostalih slovenskih šol ne bodo vtikali, ter volili vsaj nekaj Slovencev v okrajni šolski svet. Izvolili so pa v okrajni šolski svet same take gospode, kakor dr. Glantschnigg, dr. Schurbi in druge, ki so nam Slovencev in našem jeziku silno neprijazni. Ti so postavljeni nad naše slov. šole, in bi imeli skrbeti, da bi se one razvijale. To je ravno tako, če bi kozla postavili, da bo čuval na zelje.

Za to pa hočejo zidati šole v kotih, kamor

jih nihče ne mara; in če udje krajnega šolskega sveta se takim nakanam protivijo, pa jim naložijo koj po 100 gld. kazni. To mora biti drugače; nad slovenskimi šolami naj čuvajo slovenski možje.

Ceravno so se doklade povišavale, postale ceste niso boljše; vzboljšale so se le tam, kjer stanuje kak poseben prijatelj naših nemških Celjanov.

Tudi to ni prav, da vozari in vozari samo par ljudi šoter ali prod za ceste; če plačujejo v celem okraji okrajne doklade, naj bi se tudi zaslužek razdelil; naj jih zasluži več ljudi, ne samo eden ali dva vse.

Gospodarstvo v okrajnem zastopu toraj ni dozda tako, da bi mi Slovenci mogli biti zadovoljni z njim. Treba korenite premembe, katera se bo izvršila, ako zmagamo Slovenci. Slovenci pa bodemo in moramo zmagati, ako stori vsak Slovenec svojo dolžnost, da pride volit ter voli pošteno, narodno s Slovenci! Vsak se naj spomni besed pesnikovih, ki govori: Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpade!

Slov. jezik in c. kr. uradi.

„Trkajte, in odprlo se vam bode!“ sem vzkliknil ter sem ob enem priobčil v 8. št. „Slov. Gosp.“ z dne 21. febr. zanimivo razsodbo c. kr. justičnega ministerstva, da se ima pri naši c. kr. okrajni sodniji napraviti slovenski napis, priskrbeti slovenski pečat in potrebne uradne tiskovine v slovenskem jeziku. Na totu moj poziv, da bi narodnjaki tudi po drugod zahtevali enakih pravic, oglasil se je neki gospod s svojim „odzivom“ ter imenuje stvari, za katere smo se bili potegnili v Šmarji. malenkostne; pravi, da smo prišli bika za rep, namesto za roge.

Gospod dopisnik, kateri v svojem „odzivu“ našteva prav zanimivo reči, kako je med trdimi Nemci našel slovenskih uradnikov, ne pa, da bi bili isti pri nas nameščeni, vendar mojega poziva ni popolnoma razumel. Malenkostno bi bilo morebiti res, ako bi bili mi v Šmarji prosili samo za vnanje slovenske napise, na znotranje uradovanje pa bi se ne bili nič ozirali; malenkostno bi bilo misliti na slovenske table, če se znotraj v uradu uraduje vse po nemško.

Pisec teh vrst pa vé iz svoje izkušnje, da se pri naši sodniji uraduje s slovenskimi strankami slovensko, ako stranke govore z uradniki samo slovenski (čeprav morebiti znajo nemški). Bil je enkrat sam za pričo, in ker je s sodnijskim adjunktom govoril samo slovenski, govoril je tudi g. adjunkt samo slovenski, in narekoval je svojemu pisarju tudi slovenski zapisnik, čeprav on po svojem mišljenju ni naš.

Iz tega sledi, da se pri nas uraduje slovensko, ako mi sami hočemo in slovenski napis

na sodnijskem poslopi, slov. pečat in dr. potem že ni več „malenkost“, ampak samo naravna stvar in posledica znotranjega slovenskega uradovanja. Ali čeprav so slovenski napisi na naši c. kr. sodniji čisto naradni, vendar nam tudi totu napisi v naši prošnji niso bili glavna stvar, naj nam g. dopisnik verjame, da ne!

Zunanji napisi so nam bili samo uzrok, da visoko c. kr. justično ministerstvo opozorimo na dve čisto notranji in nikakor ne malenkostni stvari. Mislil sem, da bodo vsi čitatelji „Gospodarjevi“ tudi med vrstami umeli brati, gospod dopisnik „odziva“ pa tega ni hotel. Zato zdaj povem, kateri sta bili tisti dve notranji, nikakor ne malenkostni zadevi. Prva je bila, da naznanimo visokemu c. kr. justičnemu ministerstvu, da hočemo popolnem, slovensko uradovanje, ustno in pismeno. Zato treba potrebnih tiskovin, katerih dozda menda ni bilo pri nas. Take tiskovine so razne pozivnice, sprejemnice itd. ter tudi uradni pečat spada k takim stvarem. Drugič pa smo bili mi prošnjo svojo uložili ravno takrat, ko je bilo pri nas razpisano mesto c. kr. okrajnega sodnika. Ker je naša prošnja za slovensko uradovanje prišla naravnost k justičnemu ministerstvu, izvedeli so tam želje šmarskega okraja. S te osebne strani dosegli smo morebiti tudi to, da je zdaj tudi novi gospod adjunkt, ki je meseca februarja prišel k nam, popolnoma zmožen slovenskega uradovanja. Moj gosp. kolega bo zdaj umel, da naša stvar ni čisto malenkostna.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Obrezovanje trsa.

(Konec.)

Ali so očesa pozebla ali ne, vidi se najlažje tako, da se po dolgom prereže, in če je v sredini črno ali rujavo, tako je pozeblo popolnoma. Ako so pa v sredini zelene pičice, pa je še pričakovati, da bo oko še poganjalo.

Dosti manj pozebejo oni deli očesa, iz katerih rastejo postranske mladike, kakor oni, iz katerih žene glavna mladika. Zato se mora točno paziti, ali so očesa dovolj zelena, da bo mogla iz njih gnati glavna ali postranska mladika. Zdrava in nepozebla očesa so v sredini celo zelena.

Če je na trsu pozeblo staro deblo, tedaj so pozeble gotovo mladike in očesa. To pozna se najbolje v spomladi, kedar začne trs poganjati; takrat ne poganja namreč iz stebela, temveč iz korena ali iz onih očes, ki so nizko na stebelu tako, da so pod snegom bila varna pozebljenja.

Ko se je zapazilo, na katerih delih je pozebel trs, vidi se tudi, kako se mora obrezovati.